

Katowice, dnia 30 października 2015r.

Szanowny Pan
Wojciech Saługa
Marszałek Województwa Śląskiego

ul. Ligonía 46
40-037 Katowice

23 września 2015 r. na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach odbyła się Konferencja
**„Bezpieczeństwo zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi
w województwie śląskim w perspektywie 5-10-20 lat”.**

W konferencji udział wzięli przedstawiciele samorządów, uczelni i instytutów badawczych, przedsiębiorstw wodociągowych oraz innych przedsiębiorstw związanych z zaopatrzeniem w wodę. Celem Konferencji było dokonanie oceny bezpieczeństwa dostaw wody dla mieszkańców województwa śląskiego, a w szczególności zamieszkujących aglomerację. Ze znacznym prawdopodobieństwem można założyć, iż obecnie nie ma realnego zagrożenia w dostawach wody, jak i w perspektywie najbliższych kilku lat. Okresowe braki występują jedynie na niektórych obszarach i dotyczą one gmin, które eksploatują niewielkie lokalne wodociągi. Nie wiemy natomiast, jak przedstawiać się będzie sytuacja w dalszej perspektywie czasowej. Bez podjęcia szczegółowych działań z obawą należy spoglądać jak przedstawiać się będzie sytuacja dostaw wody dla mieszkańców regionu w perspektywie 10 czy 20 lat. Należy niezwłocznie dokonać inwentaryzacji istniejących zasobów dyspozycyjnych wody, potencjału technicznego infrastruktury wodociągowej, a także rozpoznania wewnętrznych jak i zewnętrznych źródeł zagrożeń wobec bezpieczeństwa funkcjonowania systemów zaopatrzenia w wodę, z uwzględnieniem zmian demograficznych i kierunków rozwoju regionu. Ma to istotne znaczenie, bowiem zapewnienie wysokiego stopnia niezawodności dostaw wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest jednym z podstawowych warunków rozwoju regionu. Uwzględniając powyższe uczestnicy konferencji wskazywali na konieczność opracowania „Strategii zaopatrzenia w wodę regionu w perspektywie do 2035 r.”

Przedmiotowa strategia jest szczególnie istotna w świetle występującego i nasilającego się odpływu ludności z miast, przemian jakie następują na terenie województwa oraz braku spójnej polityki prowadzonej przez miasta aglomeracji, a szereg miast aglomeracji nie posiada własnych ujęć wody (również zasobów wody na swoim terenie) i musi bazować na systemie regionalnym. System ten, w obecnych uwarunkowaniach pełnej akceptacji polityki usamodzielniania się poszczególnych jednostek w zakresie zaopatrzenia w wodę, w efekcie wydawania nowych pozwoleń wodno-prawnych, ulega systematycznemu demontażowi, co jest trudne do akceptacji w sytuacji, gdy potencjał ten stanowi niewątpliwie infrastrukturę techniczną stanowiącą dobro społeczne. Uczestnicy konferencji widząc potrzebę uporządkowania zasad funkcjonowania systemu zaopatrzenia w wodę regionu, który od początku swojego istnienia z założenia stanowił zintegrowany grupowy system wodociągowy, podkreślili potrzebę wzmocnienia roli samorządu województwa w tej

kwestii, jako odpowiedzialnego, regionalnego koordynatora systemu bezpieczeństwa dostaw wody do mieszkańców Śląska.

Problemem bowiem jest budowa przez lokalne przedsiębiorstwa wodociągowe relatywnie tanich własnych ujęć wód podziemnych i dystrybucja wody, bez aplikacji jakichkolwiek procesów technologicznych związanych z jej uzdatnianiem. Niejednokrotnie, taka woda jest mieszana z wodą o wyższych parametrach, dla osiągnięcia minimalnych parametrów określonych Rozporządzeniem Ministra Zdrowia.

Na terenie województwa śląskiego, w zasadzie bez ograniczeń, wydawane są pozwolenia wodno - prawne na pobór tych wód. W przypadku subregionu centralnego i zachodniego jest to szczególnie ważne i niebezpieczne ze względu na prowadzoną tam działalność górnictw, gdzie zasoby wód podziemnych są w dużej mierze skażone lub zagrożone skażeniem. Zatem są to zasoby niepewne, nie gwarantujące wysokiego stopnia niezawodności dostaw. Należy zwrócić także uwagę, że Ramowa Dyrektywa Wodna nakazuje ochronę zasobów głębinowych dla przyszłych pokoleń.

W podobnym duchu wypowiadają się przyjęte w ostatnich latach „*Plan ochrony wód Europy*” i „*Plan działania na rzecz zasobo-oszczędnej Europy*”, które podkreślają, że woda jest cennym zasobem, a jej wydajne użytkowanie przyniesie znaczne korzyści ekonomiczne w wielu sektorach gospodarki, natomiast rezolucja Parlamentu Europejskiego z 8 września 2015 r. w sprawie inicjatywy prawa do wody *Right2Water* podkreśla, że „właściwe zarządzanie zasobami wodnymi odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu zrównoważonego wykorzystywania wody i zachowania naturalnego kapitału świata”.

Brak spójnej polityki zaopatrzenia w wodę regionu wpływa negatywnie na budowany i eksploatowany od drugiej połowy XIX w. regionalny system, bowiem już wtedy zdawano sobie sprawę, że region Śląska nie może być zaopatrywany w wodę z lokalnych miejskich i gminnych źródeł, mocno narażonych na skażenie generujące nieakceptowany poziom ryzyka. Przykładem takich zdarzeń jest zamykanie ujęć w północnej części regionu w efekcie występowania ponadnormatywnych przekroczeń trichloroetenu. Zatem źródła zaopatrzenia w wodę w celu zwiększenia niezawodności ich eksploatacji lokalizowano poza obszarami objętymi działalnością górnictw i przemysłową. Spowodowane to było z jednej strony drenażem terenu i zanikiem wód, a z drugiej zanieczyszczeniem zasobów lokalnych.

W naszej opinii Konferencja „*Bezpieczeństwo zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi w województwie śląskim w perspektywie 5-10-20 lat*” stanowi załączek działań Regionu w celu kreowania spójnej polityki zaopatrzenia w wodę wynikającej z zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia, opisanych w *Wytycznych WHO dotyczących jakości wody*, wskazujących na istotną rolę organów lokalnych w opracowaniu i wdrażaniu polityki zapewniającej dostęp do niezawodnego i bezpiecznego zaopatrzenia w wodę. Preferowaną strategią jest takie podejście do zarządzania, które kładzie główny nacisk na zapobieganie lub ograniczenie potencjalnych zagrożeń. Istotne jest zatem, aby powstała i została wdrożona ogólna regionalna strategia zarządzania dostawami wody, gwarantująca ich ciągłość i niezawodność, w której będą stosowane wielokrotne bariery celu, minimalizujące potencjalne zagrożenia. Bariery te obejmują spójną ochronę zasobów wody ujmowanej na cele zaopatrzenia ludności, odpowiednie procesy uzdatniania, jak również ochronę wody podczas jej magazynowania i dystrybucji. Z racji interdyscyplinarnego charakteru zaopatrzenia w wodę, którego elementy wchodzą w zakres działania wielu resortów, urzędów i instytucji, konieczne jest stworzenie regionalnej polityki i strategii, uwzględniającej zarówno odpowiedzialność jak i interesy poszczególnych uczestników tego procesu. Strategia regionalna na rzecz bezpieczeństwa wody, powinna być częścią polityki środowiskowej,

gospodarczej, rozwoju i bezpieczeństwa infrastruktury, oświaty i edukacji oraz nauki realizowanej na obszarze naszego województwa.

Rozwiązanie problemu bezpieczeństwa dostaw wody dla mieszkańców Śląska, zwłaszcza w kontekście jej jakości, widzimy na kilku płaszczyznach, a przede wszystkim:

- uwzględnienie problemów zaopatrzenia w wodę regionu w aktualizowanym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa i dostosowanie miejskich i gminnych planów do regulacji wojewódzkich,
- opracowanie Regionalnej Strategii Zaopatrzenia w Wodę , spójnej z polityką UE w tym zakresie, stanowiącej podstawę do budowy procedur zapewniających bezpieczeństwo funkcjonowania systemów wodociągowych na każdym poziomie dostaw wody, od ujęcia do konsumenta.

Uważamy, że w tej specyficznej sytuacji, jaka występuje w subregionie centralnym i zachodnim województwa śląskiego, Marszałek Województwa powinien mieć istotny głos w sprawach zaopatrzenia w wodę.

Organizatorzy Konferencji, uwzględniając wnioski wykładawców, ekspertów z dziedziny zaopatrzenia w wodę wnioskują, aby Samorząd Województwa Śląskiego, w ramach swoich uprawnień, zaangażował się w politykę i strategię zaopatrzenia w wodę regionu i uwzględnił ją w proponowanych do opracowania dokumentach. Będzie to miało wpływ nie tylko na ochronę zasobów wodnych województwa, ale przede wszystkim ukierunkuje działania strategiczne w zakresie zabezpieczenia dostaw wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

.....
prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk
Uniwersytet Śląski

.....
dr hab. inż. prof. PŚI Izabela Zimoch
Politechnika Śląska

.....
Czesław Śleziak
Polska Izba Ekologii

.....
Michał Czarski
Śląski Klaster Wodny